SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 124/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Martina Vernarského a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted], [redacted], [redacted], zastúpených advokátom JUDr. Ladislavom Riedlom, Slovenská 46, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tp/89/2020 a jeho uznesením zo 16. októbra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [redacted] a [redacted] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [redacted] a [redacted] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/89/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením zo 16. októbra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia odôvodnenie napadnutého uznesenia považujú za arbitrárne a tendenčné, keďže bolo vydané bez nadväznosti na vyvíjajúcu sa dôkaznú situáciu a zaistený majetok nebol nadobudnutý z trestnej činnosti. Tvrdia, že z uznesenia okresnej prokuratúry sa nedozvedeli, aké konkrétne nebezpečenstvo poškodeným hrozí, keďže po vznesení obvinenia nepreviedli žiaden svoj majetok. Tvrdenie prokurátora o dôvodnej obave, že uspokojenie nároku poškodených na náhradu škody spôsobenej trestným činom bude marené alebo sťažované, vnímajú ako vydané z pozície moci, keďže svoju obavu prokurátor neodôvodnil, a preto tento argument nemôže obstáť. Dodávajú, že došlo k zjavnému zneužitiu inštitútu zaistenia majetku obvinených.

3. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu a napadnutým uznesením, zruší toto rozhodnutie a vec vráti tomuto súdu na ďalšie konanie.

II.

4. Sťažovatelia sú obvinení pre obzvlášť závažný zločin podvodu v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 221 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Uznesením č. k. Pv 167/18/7707-80 zo 17. júna 2020 (ďalej len „uznesenie okresnej prokuratúry“) prokurátor Okresnej prokuratúry Prešov podľa § 50 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Trestného poriadku zaistil nárok poškodených na majetku obvinených, a to nehnuteľnosti vo vlastníctve obvinených s poukazom na § 425 ods. 1 Trestného poriadku. Dôvodom zaistenia majetku bola skutočnosť, že obvinení sú stíhaní za taký trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvinených treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku a je tu dôvodná obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený. Sťažovatelia proti uzneseniu okresnej prokuratúry podali sťažnosť, ktorú okresný súd zamietol napadnutým uznesením.

5. Okresný súd uviedol, že preskúmal správnosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a na základe svojej prieskumnej povinnosti rozhodol, že sťažnosť obvinených nie je dôvodná. Okresný súd vyhodnotil, že z dosiaľ zabezpečených dôkazov je zrejmé, že obvinenie bolo obvineným vznesené dôvodne. Uviedol, že pri zachovaní prezumpcie neviny je tiež možné s rozumnou istotou predpokladať, že pokiaľ budú obvinení v súdnom konaní uznaní vinnými, budú s veľkou pravdepodobnosťou zaviazaní na náhradu spôsobenej škody. Obvinení nedisponujú finančnou čiastkou, či už v hotovosti alebo na bankovom účte, ktorá by dosahovala výšku spôsobenej škody, ktorej náhradu si poškodení voči nim uplatňujú. Z uvedeného dôvodu je zrejmé, že v prípade nezaistenia ich nehnuteľného majetku by bolo uplatnenie nároku poškodených sťažené. Argument obvinených, že nikto z poškodených nezabezpečil svoj nárok na náhradu škody návrhom podľa § 343 a nasl. Civilného sporového poriadku, vyhodnotil okresný súd ako irelevantný, pretože nie je povinnosťou poškodených domáhať sa svojho nároku na náhradu škody v civilnom konaní, ak tak urobili v trestnom konaní, kde sa o ich nároku rozhoduje. Okresný súd uvádza, že účelom inštitútu zaistenia majetku je ochrana práv poškodeného a jeho nároku na náhradu škody bez ohľadu na výsledok

konania v inom konaní, ktoré navyše môže skončiť z rôznych dôvodov v neprospech poškodeného.

6. Ďalej okresný súd vyhodnotil, že rovnako neobstojí námietka obvinených, že prokurátor nepreukázal existenciu konkrétneho nebezpečenstva z omeškania hroziaceho poškodeným. Podľa § 50 ods. 4 Trestného poriadku prokurátor má právo zaistiť nárok poškodeného aj bez jeho návrhu, ak si to vyžaduje ochrana jeho záujmov, najmä ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania. Z uvedeného je zrejmé, že existencia nebezpečenstva z omeškania je len jednou z množiny možností, keď môže prokurátor rozhodnúť o zaistení majetku obvinenej osoby aj bez návrhu poškodeného. Námietka obvinených, že súčasťou odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je informácia o tom, že zaistený majetok bol financovaný z hypotéky poskytnutej bankou, nemá podľa okresného súdu procesný význam, pretože rozhodnutie o zaistení majetku nie je viazané na predpoklad, že zaistený majetok mal byť financovaný z trestnej činnosti. Týmto opatrením je zaisťovaný všetok majetok obvinených, ktorý je spôsobilý na uspokojenie nároku poškodených. Okresný súd dospel k záveru, že prokurátor oprávnene zaistil nárok poškodených na nehnuteľnom majetku obvinených, ktorí tak nebudú môcť robiť právne úkony pre účely scudzenia týchto nehnuteľností, avšak tieto nehnuteľnosti môžu naďalej užívať spôsobom, ktorým nebudú znižovať ich hodnotu.

III.

7. Pri posúdení v ústavnej sťažnosti namietaného rozhodnutia okresného súdu nebolo úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré okresný súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa obmedzila na posúdenie otázky, či sa všeobecný súd s argumentáciou sťažovateľov vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či výklad aplikovaných právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu, teda či je napadnuté rozhodnutie ústavnoprávne akceptovateľné.

8. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

9. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Sporrong a Lönnroth proti Švédsku z 23. 9. 1982, sťažnosti č. 7151/75 a č. 7152/75) v prípade namietaného porušenia práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu musí súd skúmať, či v danej veci došlo k zásahu do tohto práva, či tento zásah môže byť ospravedlnený legitímnym cieľom vo verejnom (všeobecnom) záujme a či tento zásah bol vzhľadom na všetky okolnosti prípadu primeraný. Pokiaľ ide o primeranosť, súdy musia nájsť spravodlivú rovnováhu medzi požiadavkami všeobecného záujmu spoločnosti a požiadavkami ochrany práva jednotlivca (IV. ÚS 509/2018).

10. Napadnuté uznesenie o zaistení majetku sťažovateľov predstavuje zásah do práva sťažovateľov na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovatelia nestratili právne postavenie vlastníkov a nehnuteľnosti môžu aj naďalej užívať. Jediným zásahom do ich práva je to, že nemôžu robiť právne úkony pre účely scudzenia týchto nehnuteľností. Zásah do práv sťažovateľov na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu má zákonný základ v § 425 ods. 1 Trestného poriadku a vyjadruje všeobecný záujem, a to uspokojenie nárokov trestným činom poškodených osôb. Podľa doterajšieho stavu prípravného konania poškodených je viac ako dvadsať, pričom každému jednotlivo vznikla škoda najmenej 1 000 eur. Namietaný zásah do práva sťažovateľov podľa čl. 1 dodatkového protokolu je primeraný sledovanému cieľu, keďže nemožno vylúčiť, že sťažovatelia by sa v priebehu trestného konania pokúsili scudziť svoj nehnuteľný majetok.

11. Skutkové a právne závery okresného súdu sú ústavne udržateľné a nemožno uvažovať o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia. Okresný súd sa jednotlivo argumentačne vyrovnal s námietkami sťažovateľov proti napadnutému rozhodnutiu vo svojom rozhodnutí, kde v odôvodnení podrobne uviedol dôvody, prečo sa stotožnil s uznesením okresnej prokuratúry. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti reprodukujú svoje námietky uvedené v sťažnosti proti uzneseniu okresnej prokuratúry, s ktorými sa okresný súd vysporiadal v napadnutom uznesení s právne podloženými, výstižnými a odôvodnenými závermi. Účelom konania pred ústavným súdom je však ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov. Vzhľadom na to ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu a postupom okresného súdu a jeho napadnutým uznesením nezistil žiadnu príčinnú súvislosť, ktorá vedie k odmietnutiu ústavnej sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu